[2019] 4 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 709

ਅੰਕੁਸ਼ ਮਾਰੂਤੀ ਸ਼ਿੰਦੇ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ

(2007 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1008-1009) 05 ਮਾਰਚ, 2019

[ਏ. ਕੇ. ਸਿਕਰੀ, ਐੱਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ ਅਤੇ ਐੱਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਦੰਡ ਕੋਡ, 1860: ਐਸ. ਐਸ. 395, 302 34, ਐੱਸਐੱਸ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ। 376 (2)(g), 307 ਨੂੰ s ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 34, ਐਸ. ਐਸ. 396, 397 ਅਤੇ 398-ਕਤਲ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨਾਲ ਡਕੈਤੀ-ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ, ਡਕੈਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ-ਦੋ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੀ ਗਵਾਹੀ, ਅਤੇ ਟੀਆਈ ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ-ਇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨਓਐੱਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯੂ/ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ 1 ਤੋਂ 6। 395, 302 34, ਐੱਸਐੱਸ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ। 376 (2)(g), 307 ਨੂੰ s ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 34, ਐਸ. ਐਸ. 396, 397 ਅਤੇ 398-ਹੋਰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। 1, 2 ਅਤੇ 4 ਨੇ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ। 3, 5 ਅਤੇ 6 ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯੂ/ਐੱਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 376(2)(g)-ਅਪੀਲ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾਃ ਕਤਲ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕੀ ਕੰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਜਲਦੀ, ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ-ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ-ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਬੂਤ, ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੋੜ੍ਹਨ ਲਈ-ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਆਈ. ਓ. ਅਤੇ/ਜਾਂ ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ/ਵੇਰਵਾ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਦੱਸਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। - ਵੱਡੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ/ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ/ਸੁਧਾਰ ਹਨ ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ-ਟੀਆਈ ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਵੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਟੀਆਈ ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਨਾਲ ਹੀ ਟੀਆਈ ਪਰੇਡ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਹੈ। ਘਟਨਾ ਦਾ ਸਮਾਂ-ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ/ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ

ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ-ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸਮੱਗਰੀ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ-ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ-ਟੈਸਟ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ। ਜਾਂਚਃ ਆਯੋਜਿਤ ਦਾ ਮਹੱਤਵਃ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੱਚੀ ਜਾਂਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ-ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਟਸ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 20 ਅਤੇ 21-ਜਾਂਚ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ-ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕਰਤੱਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ-ਜਾਂਚ ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਨਿਰਪੱਖ, ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ-ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ' ਤੇ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਦਨਾਮ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਐਲਬਮ ਵਿੱਚੋਂ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ-ਸੈਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ-ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਕੁਝ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ-ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਆਰਟਸ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 20 ਅਤੇ 21. ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973: ਧਾਰਾ 178 (3)-ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ-ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਘਟਨਾ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਛੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ-ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਸਲ ਅਪਰਾਧੀ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਏ-ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਈ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਯੂ/ਆਰਟਸ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ। 20 ਅਤੇ 21-ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ-ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ। 173(8) ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਃ ਅਨੁਛੇਦ 142-ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ-ਕੋਈ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ, ਘਟਨਾ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ-ਹੋਰ ਛੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਤਲ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ, ਉਹ ਨਿਰੰਤਰ ਤਣਾਅ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਡਰ ਵਿੱਚ ਰਹੇ-ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਰੇ ਛੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ-ਅਨੁਛੇਦ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ, ਅਦਾਲਤ

ਰੱਖਿਆਃ 1. ਕਤਲ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕੀ ਕੰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਜਲਦੀ, ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। [ਪੈਰਾ 10.5] [758-ਬੀ-ਸੀ] 2.1 ਟੀਆਈ ਪਰੇਡ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 50 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਏ1 ਅਤੇ ਏ2 ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ 33 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਵਾਰੰਟ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਏ6 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਏ6 ਲਈ ਟੀਆਈ ਪਰੇਡ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9.3] [749-ਐਚ; 750-ਏ-ਬੀ]

2.2 ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ। ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਏ ਗਏ ਕੱਪੜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਸਕੇ। ਕੋਈ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਜਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਕਥਿਤ ਗਵਾਹ ਵੇਖਣ ਅਤੇ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਨੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ-ਭਾਰ, ਵਾਲ, ਚਿਹਰੇ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਰੰਗ, ਦਾੜ੍ਹੀ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ। ਜਾਂਚ. ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਇੱਕ ਭੁੱਲ/ਸੁਧਾਰ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹੀ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਢਾਈ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ/ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ/ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਗੱਲ ਲੈ ਕੇ ਗਈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਈ. ਓ. ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਠੋਸ ਸਬੂਤ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਕੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਕੈਨ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕਿ ਗਲਤੀਆਂ ਮਾਮੂਲੀ ਗਲਤੀਆਂ ਹਨ, ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 8 ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ੀ

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਕਥਿਤ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ' ਤੇ, ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਹਨ ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪੀ ਡਬਲਯੂ 8 ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9.4,9.9] [750-ਬੀ, ਈ-ਐਚ; 753-ਬੀ, ਈ-ਐੱਫ]

2.3 ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 1 ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਵੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਸਾਰੇ ਪੀੜਤ ਮਰਾਠੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਪੀੜਤਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮਰਾਠੀ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧੀ ਮਰਾਠੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਬਾਹਰੀ-ਗ਼ੈਰ-ਮਰਾਠੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 9.5] [751-ਡੀ-ਐੱਫ]

2.4 ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਨੇ ਆਈ. ਓ. ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਹੋਰ ਨਕਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਏ ਸਨ?

ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਡਮੀਜ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਿਸ ਨੇ ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਡਮੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਡਮੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਥਿਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਟੀਆਈ ਪਰੇਡ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੀਆਈ ਪਰੇਡ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ., ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟਸ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਸੀ. ਏ. ਸਬੂਤ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਅਤੇ/ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜਦੇ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਪੀੜਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪਜ਼ੂਬਿਕ ਵਾਲ, ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ., ਵੀਰਜ ਜਾਂ ਖੂਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਮੂਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਨਤੀਜੇ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ। [ਪੈਰਾ 9.6,9.7] [751-G-H; 752-A-E]

2.5 ਇੱਕ ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਚਿੱਟੀ ਧਾਤ ਦੀ ਚੇਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਚੋਰੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ 26.06.2003 ਉੱਤੇ ਏ5 ਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਪੰਚਨਾਮੇ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪੰਚਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੇਨ ਨੂੰ "30 ਲਿੰਕਾਂ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਚਿੱਟੀ ਧਾਤ ਦੀ ਚੇਨ, ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਲਿੰਕ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਤਰ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਜ਼ੀਰੋ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੇਨ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਫ਼ਤ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਚੇਨ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੀ ਹੈ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਚੇਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਚੇਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਜਾਂ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਚਿੱਟੀ ਧਾਤ ਦੀ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਚੇਨ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 9.8] [752-F-H; 753-A]

2.6 ਘਟਨਾ ਦੇ ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦਾ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ/ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਬਦਨਾਮ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਐਲਬਮ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਫੋਟੋ ਐਲਬਮ ਵਿੱਚੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ 13 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਬਦਨਾਮ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਐਲਬਮ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੁਆਰਾ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਬਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਰੁਖ ਪੀਡਬਲਯੂ 13 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9.10] [753-ਐਚ; 754-ਏ-ਡੀ]

2.7 ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ/ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਸਹੀ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 13 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ

ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ 13 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਕੁੱਲ 4 ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਪਦਾਰਥਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵੀ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9.11] [755-F-H]

3.1 ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੱਚੀ ਜਾਂਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 20 ਅਤੇ 21 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਇੱਕ ਏ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਅੰਕੁਸ਼ ਮਾਰੂਤੀ ਸ਼ਿੰਦੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ, ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਰਤੱਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਕਿ ਜਾਂਚ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਖਰਕਾਰ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਮਿਲੇ, ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕਰਤੱਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਆਂ ਕਾਇਮ ਰਹੇ। ਇਹ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇ ਕਿ ਹਰ ਜਾਂਚ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਥਾਪਿਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੰਗਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਹ Cr.PC ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 10,10.1] [756-ਈ-ਐਚ]

3.2 ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇ। ਭਾਰਤੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕੁਝ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੱਚੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਤੋਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਿਤ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂਚ ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਨਿਰਪੱਖ, ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 20 ਅਤੇ 21 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 10.2] [757-ਏ-ਸੀ] ਵੀ. ਕੇ. ਸ਼ਸ਼ੀਕਲਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ (2012) 9 ਐੱਸਸੀਸੀ 771: [2012] 10 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 641; ਦਰਿਆ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1965 ਐਸ. ਸੀ. 328: [1964] 7 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 397- ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

3.3 ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ/ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਲੁਕਾਏ ਬਿਨਾਂ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇ, ਜੋ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮਾ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤਮ ਉਦੇਸ਼ ਹੱਕ ਜਾਂ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕਥਿਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੋਈ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ 13-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 8-ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਪੀਡਬਲਯੂ 13-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਦਨਾਮ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਐਲਬਮ ਤੋਂ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਹੀ ਤੱਥ ਦੱਸਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ 13 ਉਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਟੀਆਈ ਪਰੇਡ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਲੁਕਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 7 ਤੋਂ 8 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 12-ਪਹਿਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹਮਲਾਵਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਬਦਨਾਮ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਐਲਬਮ ਵਿੱਚੋਂ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੁਆਰਾ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 8 ਦੁਆਰਾ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 12 ਵਿਅਕਤੀ/ਹਮਲਾਵਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਕਿ 7-8 ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ, ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਤੱਥ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਵੀ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਏ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡੇਢ

ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਵਾਰੰਟ 'ਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਜਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਏ6 ਨੂੰ ਡੇਢ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਵਰਗ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ ਕਬੀਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਗਰੀਬ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਮ ਘਟਨਾ ਹੈ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਤੇ 21 ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 9.12,11,11.1,15] [758-C-H; 759-A-H; 761-E]

3.4 ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਸਲ ਅਪਰਾਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਪਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 12,15,16] [760-ਏ; 761-ਐੱਫ; 763-ਜੀ]

3.5 ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ/ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵੀ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ/ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਦਾ ਲਾਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ

ਉਹਨਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 173 (8) ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਤਹਿਤ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 13] [760-ਸੀ-ਈ] 4. ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ ਕਬੀਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਪਿਛਲੇ 16 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਛੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਾਬਾਲਗ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਪ-

ਮਨੁੱਖੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਿਰੰਤਰ ਤਣਾਅ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਡਰ ਵਿੱਚ ਰਹੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੈਰੋਲ, ਫਰਲੋਨ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਨਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਜੋ 25-30 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਨ (ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ) ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਸਾਲ ਗੁਆ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੁੱਖ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 14] [760-F-H; 761-A-D]

5. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ, ਜੋ ਸਰਾਸਰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਗਲਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਅਸਲ ਅਪਰਾਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਕੇਸ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 15] [763-D-E]

[2014] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 197-'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਵੈਕੁੰਤਮ ਚੰਦਰੱਪਾ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1960 ਐਸ. ਸੀ. 1340; ਇਕਬਾਲ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2015) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 623; ਰਾਮ ਸੁੰਦਰ ਸੇਨ ਬਨਾਮ ਨਰੇਂਦਰ (2016) 15 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 440-ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1960 ਐੱਸ. ਸੀ. 1340 ਪੈਰਾ 5.16

(2015) 6 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 623 ਪੈਰਾ 5.40

(2016) 15 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 440 ਪੈਰਾ 5.43

[2012] 10 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 641 ਪੈਰਾ 10.3

[1964] 7 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 397 ਪੈਰਾ 10.4

[2014] 1 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 197 ਪੈਰਾ 15

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ 2007 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1008-1009।

2006 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 590 ਦੇ ਨਾਲ 2006 ਦੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 22.03.2007 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਾਲ

2009 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ Nos.881-882 ਅਤੇ 2019 ਦੀ 268-269। ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਰਮਾਕਾਂਤਰਾਓ ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ, ਯੁਗ ਚੌਧਰੀ, ਸਿਧਾਰਥ, ਐੱਸ. ਪ੍ਰਭੂ ਰਾਮਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ, ਕੇ. ਪਰੀ ਵੇਂਧਨ, ਵਿਲੀਅਮ ਵਿਨੋਥ ਕੁਮਾਰ, ਪੰਪੀਆ ਰਾਜਨ, ਰਿਸ਼ਭ ਸੰਚੇਤੀ, ਸਬਰੀਸ਼ ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਉਨਿਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਲਾਰ ਵੇਂਧਨ (ਟੀ. ਹਰੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਲਈ), ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੀਤਾ ਕੋਵਿਲਨ, ਰਾਹੁਲ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ. ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਐੱਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ. ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 2006 ਦੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ 2006 ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 590 ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਆਮ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

1.1 ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ, ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਡ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 366 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਾਸਿਕ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ 3 ਵੇਂ ਐਡਹਾਕ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

1.2 ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰ. 43/2004 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 12.06.2006 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਛੇ ਦੋਸ਼ੀ-ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ NOS ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 395,302 ਦੇ ਨਾਲ 34, ਧਾਰਾ 376 (2) (ਜੀ), ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 307, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 396,397 ਅਤੇ 398 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ 1 ਤੋਂ 6 ਤੱਕ। 1.3 ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਵੀ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮੁਲਜਮਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਬੰਬਈ ਅੱਗੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 590/2006 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ 2006 ਦੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 2 ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1. 4 ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। 1, 2 ਅਤੇ 4 ਨੇ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ। 3, 5 ਅਤੇ 6 ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨਓਐੱਸ। 1, 2 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 376 (2) (ਜੀ) ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 376 (2) (ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 3, 5 ਅਤੇ 6. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 307,

ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 395 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 397 ਅਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 396 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।

2. ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. 1, 2 ਅਤੇ 4 ਨੇ 2007 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1008-1009 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਨੇ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ 2009 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 881-882 ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। 3, 5, ਅਤੇ 6. ਰਾਜ ਨੇ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 376 (2) (ਜੀ) ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ 3,5 ਅਤੇ 6।

2.1 ਇਹ ਕਿ 30.04.2009 ਮਿਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1,2 ਅਤੇ 4 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਏ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 3,5 ਅਤੇ 6 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ੈਸ਼ਨਜ਼ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ। ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 30.04.2009 ਮਿਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 3, 5 ਅਤੇ 6 ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 3, 5 & 6 ਸਜ਼ਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ।

2.2 ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਿਤੀ 31.10.2018 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 30.04.2009 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ NOS ਨੂੰ। 3, 5 ਅਤੇ 6, ਪਰ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿ ਸਬੂਤ ਆਮ ਹਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕੋ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਛੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 30.04.2009 ਮਿਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਿਤੀ 1 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਉਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। 1, 2 ਅਤੇ 4 ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਨੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। 3, 5 ਅਤੇ 6 ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 3, 5 & 6 ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ 2019 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 268-269 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਹੁਣ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਹਨ।

3. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ ਟ੍ਰੰਬਕ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਮਹਿਮਾਨ ਭਰਤ ਮੋਰੇ ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਸੱਤ ਤੋਂ ਅੱਠ ਅਣਜਾਣ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਦੀ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਬਰਗਦ ਅਤੇ ਅੱਧੀ ਪੈਂਟ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਧਮਕਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਮਬਕ ਨੇ ਰੁਪਏ ਕੱਢੇ। 3000/- ਉਸ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚੋਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। ਗਿਰੋਹ ਦੇ ਕੁੱਝ ਮੈਂਬਰ ਵਿਮਲਬਾਈ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਮੰਗਲਸੂਤਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੰਨ ਦੇ ਸਿਖਰ ਅਤੇ ਡੋਰਲੀ, ਸਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਕੰਨ ਦੇ ਸਿਖਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਚਾਂਦੀ ਦੀਆਂ ਮੁੰਦਰੀਆਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਲੈ ਗਏ। ਮਨੋਜ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਚੇਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗੁੱਟ ਦੀ ਘੜੀ ਕੱਢੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੇ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ। ਕੁੱਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਚਾਕੂ, ਕੁਹਾੜੀ ਦੇ ਹੈਂਡਲ, ਦੰਦੀ, ਹੈਂਡਲ ਅਤੇ ਯੋਕਪਿਨ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ, ਤਾਂ ਜੋ ਘਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਗਹਿਣੇ ਆਦਿ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਟ੍ਰਾਮਬਕ ਸੀ। ਸੰਦੀਪ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਡਕੈਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਘਰ ਤੋਂ ਜੋ ਵੀ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਲੈ ਜਾਣ ਪਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਸੰਦੀਪ' ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੀਕਾਂਤ ਭੂਰਿਆ, ਭਰਤ ਅਤੇ ਮਨੋਜ 'ਤੇ ਵੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਡਕੈਤਾਂ ਨੇ ਵਿਮਲਬਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਖਸ਼ਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਨੋਜ ਅਤੇ ਵਿਮਲਬਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਅਤੇ ਪੈਰ ਬੰਨ੍ਹੇ। ਹਮਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਨੋਜ, ਟ੍ਰਾਮਬਕ, ਸੰਦੀਪ, ਸ਼੍ਰੀਕਾਂਤ ਅਤੇ ਭਰਤ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਤਿੰਨ ਡਕੈਤਾਂ ਨੇ ਸਵਿਤਾ ਨੂੰ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਅਮਰੂਦ ਦੇ ਬਾਗ਼ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਏ। ਫਿਰ ਦੋ ਡਕੈਤਾਂ ਨੇ ਵਿਮਲਬਾਈ ਨੂੰ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖੂਹ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ ਖੂਹ ਦੇ ਨੇੜੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਮਰੂਦ ਦੇ ਬਾਗ਼ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਸਵਿਤਾ ਨੂੰ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਮਲਬਾਈ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨੇਂ ਡਕੈਤ ਸਵਿਤਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਆਏ ਪਰ ਨੰਗੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਡਕੈਤ ਰਾਤ ਕਰੀਬ 1 ਵਜੇ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਤਾਂ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚ ਬੱਲਬ ਬਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਟੀਵੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਡਕੈਤਾਂ ਨੇ ਟੇਪ ਰਿਕਾਰਡਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਵਿਤਾ ਨੂੰ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਿਆ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੁੱਤੇ ਪਾਏ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਪਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਤੁਰਨ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਵਿਮਲਬਾਈ (ਪੀਡਬਲਯੂ 8) ਰਾਤ 12 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਡਕੈਤ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਝੌਂਪੜੀ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪੀੜਤ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਮਨੋਜ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਵਿਮਲਬਾਈ ਬਚ ਗਏ।

3.1 ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਵੇਰੇ ਲਗਭਗ 6 ਵਜੇਃ 30 ਸਵੇਰੇ 1 ਵਜੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਹਾਗਵਾਨੇ (ਪੀਡਬਲਯੂ 12) ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਵੇਖੀਆਂ। ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪੀਡਬਲਯੂ 1-ਮਨੋਜ ਸਤੋਟੇ ਚੇਤੰਨ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1-ਮਨੋਜ ਸਤੋਟੇ ਨੇ ਅਣਜਾਣ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ

ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ 'ਤੇ ਚਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 1-ਮਨੇਜ ਸਤੋਟੇ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8-ਵਿਮਲਬਾਈ ਸਮੇਤ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ।

3.2 ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਵੀ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ। ਪੰਜ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਮਨੇਜ ਅਤੇ ਵਿਮਲਬਾਈ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਲੱਕੜ ਦੇ ਹੈਂਡਲ, ਹੈਂਡਲ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਦਾਲ, ਯੋਕਪਿਨ ਅਤੇ ਦੰਦੀ ਵਰਗੇ ਕੁਝ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 58 ਤੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 72 ਤੱਕ ਸੀ. ਏ. ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. 1 ਅਤੇ 2 ਨੂੰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਬ੍ਰਾਂਚ ਦੁਆਰਾ 23.6.2003 ਉੱਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਪੰਚਨਾਮਾ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ 44 ਅਤੇ 45) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਕਿ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਜਾਲਨਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਭੋਕਰਧਨ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਆਈ. ਡੀ. 1 ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। 3 ਤੋਂ 5 ਨੂੰ ਭੋਕਾਰਦਨ ਦੇ ਥਾਣੇ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਪੰਚਨਾਮਾ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ 53,54 ਅਤੇ 55) ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ 'ਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 1 ਤੋਂ 5 ਕੱਪੜੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਸੱਟਾਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। 1, 2 ਅਤੇ 4. ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. 1, 2 ਅਤੇ 4 ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਸਬੰਧਤ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 133 ਤੋਂ 135 ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 195 ਅਤੇ 196). ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਦੀ ਟੈਸਟ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ 1 ਤੋਂ 5 ਨੂੰ 25.07.2003 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਟੈਸਟ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1-ਮਨੇਜ ਸਾਤੋਟੇ ਨੇ ਪੰਜ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ8-ਵਿਮਲਬਾਈ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਦੀ ਵੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ। 1, 3, 4 ਅਤੇ 5 ਅਣਜਾਣ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਜੋ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ।

2. ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 6 ਉਸ ਨੂੰ 07.10.2004 ਉੱਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਟੈਸਟ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ 9.10.2004 ਉੱਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਵੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ। 3.3 ਜਾਂਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਲੱਭਣ 'ਤੇ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 395,302 ਅਤੇ 34, ਧਾਰਾ 376 (2) (ਜੀ), ਧਾਰਾ 307 ਅਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 396,397 ਅਤੇ 398 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ ਨੰ. 43/2004 ਵਜੋਂ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3.4 ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ 25 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀਃ

PW	Name	Role
1	Manoj Satote	Complainant and Eye Witness, FIR dt. 6.6.2003 Ex. 23
2	Suresh Javare	Inquest Panch, Panchnamas [dt. 6.6.2003 Ex. 25-29 [Co-Panch Raman Ratan Boie] 8.30 am – 11.30 am.
3	Shankar Ghule	Spot Panch for hut, Panchnama dt. 6.6.2003 Ex. 31 11.45 am-12.45 pm.
4	Bharat Bhoir	Spot Panch for hut, Panchnama dt. 6.6.2003 Ex.31
5	Dada Palde	Spot Panch for well, Panchnama dt. 7.6.2003 Ex. 34 [Co-Panch Sandeep Dhule] 8 am-9 am.
6	Raghunath Hagwane	Landlord of Guava Orchard. Panch for Seizure Panchnama for slippers from spot dt. 6.6.2013 Ex. 75 (Co-Panch Kashinath Palande] 12.50 pm – 1.20 pm. Panch for identification of slippers by PW1 dt. 8.6.2003 Ex. 76 [Co-Panch Kashinath Palande] 9 am – 9.45 am.
7	Ibrahim Shaikh	Panchnama for spot dt. 25.6.2003 Article A [Co-Panch Shabbi Khatib] 11 am – 12.30 pm.
8	Vimalbai Satote	Eye Witness
9	Dr.Dattatraya Gadakh	Autopsy Surgeon for Post mortems Notes dt. 6.6.2003 Ex. 81, 86, 89, 91, 93 and Cause of Death Certificates dt. 6.6.2003 Ex. 82, 85, 87, 88, 90, 92, 94, 96, 99, 101.
10	PC Vithal	Carried articles to CA.
11	PN Sonawane	Carried articles to CA.
12	Vishnu Hagwane	Nephew of PW6. First person to reach spot.

13	Ramesh Sonawane	Special Executive Magistrate. Conducted TIP of A6 on 9.10.2004 Ex. 120 [Panchas Chaggan Mag Chavan, Rajendra Murlidhar Sarode] 11.30 am – 12 noon. Letters Ex. 118-9, 121. Recorded Dying Declaration of PW8 Ex. 122, 5.20 pm to 6 pm.
14	Sayyad Budhan	Panch for opening and resealing packet containing a chain dt. 22.8.03 Ex. 124-5 [Co-Panch Deepak Ghodke] 12.15 pm – 12.30 pm.
15	Dr. Nalini Shardul	Medical Officer for PW1 and PW8's injuries, Certificate Ex. 129-31.
16	Dr. Satish Shimpi	Medical Officer who examined A3, A4, A5 on 27.6.03, Certificate Ex 133-135
17	PSI Narayan Shinde	Arrested A1 and A2 on 22.6.03, Panchnama for seizure of underwear dt. 24.6.03 Ex. 46-47 [8 am – 8.45 am]. Arrested A6 on 1.10.04.
18	ACP Bhaskarrao Dhus	Investigating Officer
19	Bhimsing Onkar	In charge of Dog Squad, Panchnama dt. 29.6.2003 Ex. 164
20	PI Kashinath Bharate	First Investigating Officer. Recorded Dying Declaration of PW1 Ex. 178 dt. 6.6.03
21	PI Ramesh Patil	Searched houses of A1, A3, A4, A5 on 26.6.03 Panchnamas Ex. 48-52, 183. Arrested A3, A4, A5 dt. 27.6.03 Ex. 53-55, 5.05 am – 5.45 am. Seized chain from house of A5 dt. 26.6.03 Ex. 183 [Panch Shaikh Ilyas and Bhimrao Mhaske] 1.30 – 2.30 pm.
22	PI Shafiuddin Sayyad	Recorded FIR
23	PI Sharad Gavane	Recorded statement of PW8 dt 6.6.03
24	Dr. Vilas Patil	Medical Officer for examination of A1 and A2 dt. 23.6.03 Ex. 195-6
25.	Govind Alhate	Magistrate who had conducted the TIP dt. 25.7.03 for A1-A5 Ex. 224-228, explanation Ex. 229.

3.5 ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਇਆ ਅਤੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ' ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ:

Sl. No.	Particulars	Exh. No.
1.	Complaint	Exh. 23
2.	Inquest Panchnamas	Exhs. 25 to 29
3.	Spot Panchnamas	Exh. 31 and Exh. 34
4.	Seizure panchnama of slippers	Exh. 75
5.	Identification of slippers by Manoj	Exh. 76
6.	P.M. Notes of deceased Savita	Exh. 81
7.	Advance cause of death certificate of Savita	Exh. 82
8.	Final cause of death certificate of Savita	Exh. 85
9.	P.M. Notes of Trambak	Exh. 86
10.	Advance cause of death certificate of Trambak	Exh. 87
11.	Final cause of death certificate of Trambak	Exh. 88
12.	P.M. Notes of Bhurya	Exh. 89
13.	Final cause of death of Bhurya	Exh. 90
14.	P.M. Notes of Sandip	Exh. 91
15.	Final cause of death certificate of Sandip	Exh. 92
16.	P.M. Notes of Bharat More	Exh. 93
17.	Final cause of death certificate of Bharat	Exh. 94
18.	The opinion of medical officer about Savita	Exh. 107
19.	Medical certificate of Manoj	Exh. 129
20.	Medical certificate of Vimalabai	Exh. 131 and Exh. 132
21.	Medical certificates about the examinations of the Accused	Exh. 133 to 135 and Exh. 195 and 196
22.	Proclamation orders	Exh. 158
23.	Panchnama of the identification by Dog	Exh. 164
24.	Spot map	Exh. 169
25.	C.A. Certificate	Exh. 58 to 72

3.6 ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਹੋਰ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

3.7 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਦੋਵਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਉੱਤੇ, ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। 1 ਤੋਂ 6 ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 395,302 ਦੇ ਨਾਲ 34, ਧਾਰਾ 376 (2) (ਜੀ), ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 307, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 396,397 ਅਤੇ 398 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈਃ

“1. ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ (1) ਅੰਕੁਸ਼ ਮਾਰੂਤੀ ਸ਼ਿੰਦੇ, (2) ਰਾਜ ਅੱਪਾ ਸ਼ਿੰਦੇ, (3) ਅੰਬਾਦਾਸ ਲਕਸ਼ਮਣ ਸ਼ਿੰਦੇ, (4) ਰਾਜੂ ਮਾਸੂ ਸ਼ਿੰਦੇ, (5) ਬਾਪੂ ਅੱਪਾ ਸ਼ਿੰਦੇ ਅਤੇ (6) ਸੂਰਿਆ ਉਰਫ ਸੁਰੇਸ਼ ਪੁੱਤਰ ਨਾਗੂ ਉਰਫ ਗੰਗਾਰਾਮ ਸਿੰਦੇ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 395,302 ਆਰ. ਡਬਲਯੂ. ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 376 (2) (ਜੀ), 307 ਆਰ. ਡਬਲਯੂ. ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 396,397 ਆਰ. ਡਬਲਯੂ. 395 ਅਤੇ ਸੈਕ. ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 398

2. ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਧਾਰਾ 397 ਆਰ. ਡਬਲਯੂ. ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 395 ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 395 ਅਤੇ 398 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

3. ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਆਰ. ਡਬਲਯੂ. ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34।

ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302 ਆਰ. ਡਬਲਯੂ. ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34। ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਮਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਰਦਨ ਨਾਲ ਲਟਕਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

4. ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 376 (2) (ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਰ. ਆਈ. ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਨੂੰ 1 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹੋਰ ਆਰ. ਆਈ. ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

5. ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 307 ਆਰ. ਡਬਲਯੂ. ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 34। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਨੂੰ 5 ਸਾਲ ਲਈ ਆਰ. ਆਈ. ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ

ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ Rs.200 ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ 1 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਰ. ਆਈ. ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

6. ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 397 ਆਰ. ਡਬਲਯੂ. ਧਾਰਾ 395 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਨੂੰ 7 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਰ. ਆਈ. ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ Rs.200 ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ 1 ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਆਰ. ਆਈ. ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। 7. ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 396 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਲਈ ਆਰ. ਆਈ. ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ Rs.200 ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ 1 ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਆਰ. ਆਈ. ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

8. ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 6 ਨੂੰ ਬੰਬੇ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 135 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

9. ਸਾਰੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚੱਲਣਗੀਆਂ। " 4. ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 590/2006 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, 2006 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 2006 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 14.11.2006 ਦੇ ਆਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ: "

(i) ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਵਾਧੂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ Nos.1 ਤੋਂ 5 ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟੈਸਟ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ।

((ii) ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ.-8 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। 122 ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(iii) ਜੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-8 ਦੀ ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਸਥਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੀਡਬਲਯੂ-13 ਨੂੰ ਵੀ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ।

((iv) ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਇੱਛਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਧੂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ 7 ਜਨਵਰੀ, 2007 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਗਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰੋ

9 ਜਨਵਰੀ, 2007 ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। "

4.1 ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 13 ਤੋਂ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਗਵਾਹ ਯਾਨੀ ਨਾਸਿਕ ਦੇ ਸਿਟੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਵਿੰਦ ਅਲਹਾਟੇ ਤੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 25 ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਦੀ ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ ਕੀਤੀ ਸੀ। 25.07.2003 ਉੱਤੇ 1 ਤੋਂ 5। ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 217 ਤੋਂ 229 ਤੱਕ ਦੇ ਵਾਧੂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਨ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ 224 ਤੋਂ 228 ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਦੀ ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ ਦਾ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਹੈ। 1 ਤੋਂ 5 ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ 229 ਉਪ-ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਉਪ-ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜਿਸ ਨੇ 25.7.2003' ਤੇ ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਉਪ-ਮੰਡਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਵਾਧੂ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ। 1 ਤੋਂ 5,25.7.2003 ਉੱਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 2006 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 13 ਦੀ ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਵੇਰਵਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 13 ਨੂੰ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ 8 ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਿੰਨ ਫਾਈਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਫਾਈਲ ਨੰਬਰ 80 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਭਾਵ ਫਾਈਲ ਨੰਬਰ 70,76 ਅਤੇ 80। ਇਹ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨਓਐੱਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਹਨ। 1 ਤੋਂ 6. ਕਿ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਮੱਗਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸਮੱਗਰੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ/ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਸੋਨਾਵਨੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 122 ਨੂੰ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 8-ਵਿਮਲਬਾਈ ਦੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਐਲਾਨ ਵਜੋਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 8 ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਚ ਗਿਆ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 122 ਨੂੰ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ

ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦਾ ਪਿਛਲਾ ਬਿਆਨ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ' ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। 1, 2 ਅਤੇ 4. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 3, 5 ਅਤੇ 6. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਐਨ. ਓ. ਐਸ. ਨੂੰ ਵੀ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 376 (2) (ਜੀ) ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ 3,5 ਅਤੇ 6। ਇਸ ਲਈ, ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

5. ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ (ਡਾ.) ਯੁਗ ਮੋਹਿਤ ਚੌਧਰੀ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ।

5.1 ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

5.2 ਇਹ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ 10 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਰੀਃ 30 ਰਾਤ ਦਾ ਪੀ. ਐੱਮ. ਪੀੜਤ ਅਮਰੂਦ ਦੇ ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਬਾਰਦਾਨੇ ਨਾਲ ਬਣੀ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਟਾਰਚ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਲਈ ਹਮਲਾਵਰਾਂ/ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ।

5.3 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸੇ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ 6 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ., ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪਛਾਣ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਬਰਾਮਦ, ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਸਬੂਤ, ਸੀ. ਏ. ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ।

5.4 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੋ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਏ ਹੈ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਗਵਾਹ-ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

5.5 ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪਰਾਧ 7 ਤੋਂ 8 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 12 ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ-ਅਮਰੂਦ ਦੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਭਤੀਜੇ, ਜੋ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ, ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5.6 ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਇੱਕ ਭੁੱਲ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਥਿਤ ਗਵਾਹ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਢਾਈ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗਲਤੀਆਂ/ਸੁਧਾਰ/ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਵੱਡੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਘਾਤਕ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀਆਂ/ਸੁਧਾਰ/ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ/ਗਲਤੀਆਂ/ਸੁਧਾਰ ਹਨ ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹਨ।

5.7 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਏ2 ਦੀ ਪਛਾਣ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਵਿਤਾ ਨੂੰ ਝੌਂਪੜੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਵਿਅਰਥ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਏ 2 ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

5.8 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਟਾਰਚਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਸਨ ਜਾਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ-ਉਚਾਈ, ਵਾਲ, ਚਿਹਰੇ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਰੰਗ, ਦਾੜ੍ਹੀ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏ 1 ਤੋਂ ਏ 5 ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਦੇ ਲਗਭਗ 2 ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ 1 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏ6 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਵੀ ਪਛਾਣ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 1 ਅਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 8 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਵਿੱਚ ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. 1 ਅਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. 8 ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਜਦੋਂ ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. 1 ਜਾਂ ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. 8 ਦੁਆਰਾ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5.9 ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ ਸਨ; ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਜਦੋਂ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5.10 ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਰਾਤ ਨੂੰ 10 ਵਜੇ ਵਾਪਰੀਃ 30 ਪੀ. ਐਮ. ਝੌਂਪੜੀ ਬਾਰਦਾਨੇ ਦੇ ਥੈਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਤਣੇ ਅਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਤੋਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਝੌਂਪੜੀ ਲਈ ਕੋਈ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਮੀਟਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈ. ਓ. (ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 20), ਜਿਸ ਨੇ ਸਪਾਟ ਪੰਚਨਾਮਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਪੰਚਨਾਮਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੈੱਡ (ਝੌਂਪੜੀ) ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।"

5.11 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਬੈਟਰੀ ਦੀਆਂ ਟਾਰਚਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਟਾਰਚ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੇ ਲਾਈਟਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਏ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ

ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪੀੜਤ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਰੋਸ਼ਨੀ ਸੀ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਆਪਣੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਬੱਲਬ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਲਈ ਬਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਘਟਨਾ ਟਾਰਚ ਲਾਈਟਾਂ ਹੇਠ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਤੱਥ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨਃ

(I) ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਨੇ ਹੋਏ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ;

((ii) ਕੋਈ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

(3) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਜਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ;

((iv) ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਮਲੇ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(v) ਭਾਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਉਮਰ 17 ਸਾਲ ਅਤੇ 2 ਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ 20 ਸਾਲ ਸੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਉਮਰ 25-30 ਸਾਲ ਸੀ।

(vi) ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ। ਹਮਲੇ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਏ 2, ਏ 4, ਏ 5 ਅਤੇ ਏ 6 ਨੂੰ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ;

(vii) ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਫੋਟੋ ਐਲਬਮਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸਨ ਅਤੇ

(viii) ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਘਾਟ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

5.12 ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪਛਾਣ ਕਈ

ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਲਤ ਪਛਾਣ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੇ 2 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ, ਪੀਡਬਲਯੂ 8-ਵਿਮਲਬਾਈ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 13 ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਬਦਨਾਮ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚੋਂ 4 ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ- ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਰਮੇਸ਼ ਸੋਨਾਵਨੇ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਜੋਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਫੋਟੋ ਐਲਬਮ ਵਿੱਚੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸਨ।

5.13 ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦਾ ਬਿਆਨ 7.6.2003 ਉੱਤੇ 4 ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਘਟਨਾ ਦੇ 2 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਪਛਾਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਇਹ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਚਿੱਤਰ ਅਜੇ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ਾ ਸਨ ਅਤੇ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ 25.7.2003 ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਡੇਢ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਏ2 ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਅਤੇ ਏ6 ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਟ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੋਟੋ ਪਛਾਣ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

5.14 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੋਟੋ ਪਛਾਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 8 ਵੱਲੋਂ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਸ ਦੀ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਇੱਕ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਹੈ ਜੋ ਫੋਟੋ ਪਛਾਣ ਦੁਆਰਾ ਪਦਾਰਥਕ ਤੌਰ ਤੇ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

5.15 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਵੱਲੋਂ 4 ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਛਾਣ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੀ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੇ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਉਹ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

5.16 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 4 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ 6 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਈ, ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਕੁੱਲ 10 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ 7 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗਲਤ ਪਛਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੇ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵੈਕੁੰਟਮ ਚੰਦਰੱਪਾ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ, ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1960 ਐਸ. ਸੀ. 1340 ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ।

5.17 ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧ 7 ਤੋਂ 8 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਪਣੀ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੋ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹੀ, ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 12 (ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ) ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ 4 ਤੋਂ 5 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੱਡੀ ਵਿਸੰਗਤੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ 7 ਤੋਂ 8 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਬੂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੁਧਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਕਿਹਾ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ।

5.18 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧ 7 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ 7 ਤੋਂ 8 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ ਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀ ਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗਲਤ ਪਛਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈਃ

(i) ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪੀੜਤ ਮਰਾਠੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਰਾਠੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪੀੜਤਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮਰਾਠੀ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ ਸਨ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਰਾਠੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੱਲ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

5.19 ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੀ ਪੂਰੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਭੁੱਲ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 6.6.2003 ਅਤੇ 7.6.2003 ਮਿਤੀ ਦੇ ਦੋ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਕਿਵੇਂ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਬੂਤ

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਹਮਲੇ ਜਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਵਿੱਚ ਵੀ, ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਸ ਨੇ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਢਾਈ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਦੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ।

5.20 ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਬਿਆਨ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੋਟੋਆਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਆਏ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਅੱਗੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਮੋੜ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਛੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਉਸ ਨੇ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪਦਾਰਥਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਦਾਰਥਕ ਦਮਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਵਰਗੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ।

5.21 ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਏ2 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਏ2 ਨੇ ਸਵਿਤਾ ਨੂੰ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨੰਗੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲਿਆਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਵਿੱਚ ਏ2 ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏ 2 ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੀ ਪਛਾਣ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏ 2 ਤੋਂ ਕੋਈ ਰਿਕਵਰੀ

ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਇਕਲੌਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏ2 ਸਵਿਤਾ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਿਛਲੇ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿ ਏ 2 ਨੂੰ ਇਕੱਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਵਿੱਚ ਏ6 ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਟੀਆਈਪੀ ਵਿੱਚ ਏ2 ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

5.22 ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਏ6 ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਏ6 ਨੂੰ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 13 ਦੁਆਰਾ 7.10.2004 'ਤੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਦੂਜੇ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੂਜੇ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਵਿੱਚ ਏ 6 ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਕਿਸੇ ਵੀ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਏ6 ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ13 ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਦੂਜੇ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਵਿੱਚ ਏ6 ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਸੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੂਜੇ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਛੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

5.23 ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 13, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਏ 6 ਲਈ ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਹੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ 4 ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਪਰੇਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਪੀਡਬਲਯੂ 13 ਨੇ ਪਰੇਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਉਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰੇਡ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ ਇੱਕ ਬੰਦ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਹਰ ਮੌਜੂਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਡਮੀਜ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 8, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਡਮੀਜ਼ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਖੁਦ ਡਮੀਜ਼ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਮੀਜ਼ ਦੀ ਚੋਣ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।.

5.24 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 13 ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਨੇ ਏ 6 ਦੀ ਪਛਾਣ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਵਿੱਚ ਏ6 ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੀਡਬਲਯੂ13 ਦਾ ਇਹ ਸਬੂਤ ਅਫਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

5.25 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 13 ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕਿ ਏ6 ਨੇ ਸਵਿਤਾ ਨੂੰ ਝੌਂਪੜੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਖਿੱਚਿਆ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਉਲਟ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਏ1, ਏ2 ਅਤੇ ਏ4 ਨੇ ਸਵਿਤਾ ਨੂੰ ਝੌਂਪੜੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਖਿੱਚਿਆ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਸਵਿਤਾ ਨੂੰ ਝੌਂਪੜੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਖਿੱਚਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਏ 1, ਏ 2 ਅਤੇ ਏ 4 ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਇਸ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਏ 6 ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜਦੀ। ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਸੰਗਤ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

5.26 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ 'ਉਹ' ਖੁਦ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਏ 6 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਹ ਭੂਮਿਕਾ ਏ 6 ਦੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਏ 6 ਨੇ ਸਵਿਤਾ ਨੂੰ ਝੌਂਪੜੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਖਿੱਚਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਸਵਿਤਾ ਨੂੰ ਝੌਂਪੜੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਖਿੱਚਿਆ, ਉਹੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ।

5.27 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨੇ ਸਵਿਤਾ ਨੂੰ ਝੌਂਪੜੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸਵਿਤਾ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ।

5.28 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਟੈਸਟ ਪਛਾਣ ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧ ਆਈ. ਡੀ. 2 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 23 ਅਤੇ 27 ਜੂਨ, 2003 ਹੈ, ਅਤੇ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਆਈ. ਡੀ. 1, ਭਾਵ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 50 ਦਿਨ ਅਤੇ ਏ 1 ਅਤੇ ਏ 2 ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ 33 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ

ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਾਵਤ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਿਆਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਨੂੰ ਫੋਟੋਆਂ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖ ਸਕਣ।

5.29 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਏ6 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਏ6 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਏ6 ਲਈ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

5.30 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਉਸ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

5.31 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵੀ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੇ ਬਿਆਨ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਐਲਬਮ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਛੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਸਨ। ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ (1) ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ 4 ਤਸਵੀਰਾਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਘਟਨਾ ਦੇ ਉਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ; ਅਤੇ (2) ਜਦੋਂ ਮੇਰਾ ਬਿਆਨ ਸੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੈਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ। 5.32 ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਜਾਂ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਬੂਤ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜਦੇ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

5.33 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਅਤੇ ਹੰਡੀ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਬੋਤਲਾਂ, ਇੱਕ ਹੰਡੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਐਨਕਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੋੜ੍ਹਨ ਲਈ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਜਾਂ ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟਸ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਆਈਓ, ਪੀਡਬਲਯੂ20 ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਨਮੂਨੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਈ. ਓ., ਪੀਡਬਲਯੂ 18 ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ।

5.34 ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਨਤਕ ਵਾਲ, ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ., ਵੀਰਜ ਜਾਂ ਖੂਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੀੜ੍ਹਤ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਨਮੂਨੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਪਰ ਨਤੀਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ 14 ਚੱਪਲ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਨੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚੱਪਲ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

5.35 ਦੋਸ਼ੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕੱਪੜੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਘਰਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ, ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਜਦੋਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਤਾਂ ਘਰ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮਿਲੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਵਿਤਾ ਦੇ ਨਹੁੰ ਦੇ ਟੁਕੜ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਖੂਨ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ।

5.36 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਕਦੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਚੋਰੀ/ਲੁੱਟੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਟ੍ਰਾਮਬਕ ਤੋਂ 3,000/- ਰੁਪਏ ਨਕਦ ਲਏ ਗਏ ਸਨ; ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੰਗਲਸੂਤਰ, ਡੋਰਲੀ ਅਤੇ ਈਅਰ ਟਾਪਸ ਲਏ ਗਏ ਸਨ; ਸਵਿਤਾ ਤੋਂ ਗਿੱਟੇ ਅਤੇ ਈਅਰ ਟਾਪਸ ਲਏ ਗਏ ਸਨ; ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਤੋਂ ਇੱਕ ਘੜ੍ਹੀ ਅਤੇ ਚੇਨ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਚੋਰੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਜਾਂ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

5.37 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 26.6.2003 'ਤੇ ਏ5 ਦੀ ਮਾਂ ਭੋਜੂਬਾਈ ਅੱਪਾ ਸ਼ਿੰਦੇ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਕਥਿਤ ਤੌਰ' ਤੇ ਇੱਕ ਚਿੱਟੀ ਧਾਤ ਦੀ ਚੇਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੰਚਨਾਮੇ ਉੱਤੇ

ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੰਚਨਾਮਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੇਨ ਨੂੰ "30 ਲਿੰਕਾਂ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਚਿੱਟੀ ਧਾਤ ਦੀ ਚੇਨ, ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਲਿੰਕ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਤਰ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੁੱਲ 0 ". ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੇਨ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੀ ਜੋ ਮੁਫ਼ਤ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨੇ ਖੁਦ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਚੇਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਚਿੱਟੀ ਧਾਤ ਦੀ ਚੇਨ ਅਜਿਹੀ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੇ ਕੋਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਚੇਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਜਾਂ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਰਾਮਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਚੇਨ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਇੰਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

5.38 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਚੇਨ ਲਈ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ/ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ/ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੌਣ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਜਦੋਂ ਚੇਨ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ 14 ਉਹ ਪੰਚ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੇਨ ਵਾਲਾ ਪੈਕੇਟ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸੇ ਦਿਨ ਦੁਬਾਰਾ ਸੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਿਨ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਪੀਡਬਲਯੂ 14 ਪਛਾਣ ਦਾ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

5.39 ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਚੇਨ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਕਿਹਾ "ਮੁਦਦੇਮਲ ਲੇਖ ਐੱਨਓਐੱਸ। 72 ਅਤੇ 40 ਸਵਿਤਾ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਹਨ। ਸਵਿਤਾ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਪੰਚਨਾਮਾ ਮਿਤੀ 6.6.2003 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ 27) ਵਿੱਚ, ਲਾਸ਼ ਉਸ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਉਸ ਦੀ ਗਰਦਨ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਚਿੱਟੇ ਮੋਤੀ ਦਾ ਹਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਰੇਕ ਹੱਥ ਉੱਤੇ 2-2 ਚਿੱਟੇ ਧਾਤ ਦੀਆਂ ਚੂੜੀਆਂ ਹਨ"। ਇਹ ਵਸਤਾਂ, ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੰਚਨਾਮਾ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 42 ਮਿਤੀ 6.6.2003) ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਸਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਹਿਣਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੌਰਾਨ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਦਿਖਾਇਆ ਅਤੇ ਪਛਾਣਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

5.40 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਜਾਂ ਜ਼ਬਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ

ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪਛਾਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਕਬਾਲ ਬਨਾਮ ਇਕਬਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2015) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 623.

5.41 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 376 (2) (ਜੀ) ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਏ 1, ਏ 2 ਅਤੇ ਏ 4 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਵਿਤਾ ਨੂੰ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨੰਗਾ ਅਤੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲਥਪਥ ਵਾਪਸ ਲਿਆਇਆ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਉਹ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ CA ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਤੀ 27.11.2003 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਵਿਤਾ ਦੇ ਪਜ਼ੂਬਿਕ ਵਾਲ, ਯੋਨੀ ਜਾਂ ਗਰੱਭਾਸ਼ਯ ਦੇ ਸਵੈਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀਰਜ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਵਿਤਾ ਦੇ ਨਹੁੰ ਦੇ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਖੂਨ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਕਿ ਬਲੱਡ ਗਰੁੱਪ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸੀ।

5.42 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਜਿਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਉੱਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 376 (2) (ਜੀ) ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, 25.7.2003 ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਵਿੱਚ ਏ2 ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਏ2 ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏ 2 ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿਛਲੀ ਪਛਾਣ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਪੀ ਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 376 (2) (ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਏ 2 ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ।

5.43 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 376 (2) (ਜੀ) ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਥਿਤੀ ਮੰਨਿਆ। ਰਾਮ ਸੁੰਦਰ ਸੇਨ ਬਨਾਮ ਨਰੇਂਦਰ, (2016) 15 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 440 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। 5.44 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 376 (2) (ਜੀ) ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਉੱਤੇ ਸੱਟ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਵਿਤਾ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸੱਟਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੀਡਬਲਯੂ 16-ਡਾ. ਸ਼ਿੰਪੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਏ 4 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਕਿ ਏ 4 ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਜਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸੱਟਾਂ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਭਾਵ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਮੈਮੋ ਤੋਂ ਵੀ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਜਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮਾਮੂਲੀ ਸੱਟਾਂ ਸੰਭਵ ਸਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ 313 ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਾ ਕਰਨਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ

ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇੱਕ ਉਲਟ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

5.45 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 24-ਡਾ. ਵਿਲਾਸ ਅੱਪਾਸਾਹਿਬ ਪਾਟਿਲ ਨੇ ਏ1 ਅਤੇ ਏ2 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੱਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਲੱਗੀਆਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਵਿਤਾ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜ਼ਦੀਆਂ।

5.46 ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵੀ ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੀ ਡਬਲਯੂ 8 ਦਾ ਬਿਆਨ/ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀ ਡਬਲਯੂ 8 ਨੂੰ ਫੋਟੋਆਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ

ਐਲਬਮ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 4 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 4 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਨਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 25.7.2003 ਉੱਤੇ ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ, ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕਰਤੱਵ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕਰਤੱਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਦੇਖੇ ਕਿ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਆਜ਼ਾਦ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੱਚੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਪਿਆਸ ਵੇਖੇ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਉਮੀਦ ਕੀਤੇ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ, ਬਲਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਲਈ ਵੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜ਼ਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ

ਲਿਆਵੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮਦਦ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ/ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ/ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਜਾਂਚ ਉਹਨਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 8 ਨੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਨ, ਤਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 1 ਅਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 8 ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਕਿ 7 ਤੋਂ 8 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ 12 ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੁੰਦਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ/ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

5.47 ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ ਕਬੀਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਵਾਰੰਟ ਰਾਹੀਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੇਸ ਹੱਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਵਾਰੰਟ ਰਾਹੀਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

5.48 ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

5.49 ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ (ਡਾ.) ਯੁਗ ਮੋਹਿਤ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਝੱਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪਿਛਲੇ 16 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੇ 16 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਸਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਛੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ। ਸਾਲ 2012 ਤੱਕ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਬਾਲਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਸਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਡਾਕਟਰ, Dr.Ashit ਸੇਠ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 16 ਸਾਲਾਂ

ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਸਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਲਟਕਦੀ ਤਲਵਾਰ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਨਿਰੰਤਰ ਤਣਾਅ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

6. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਥਾਈ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

6.1 ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 395,302 ਅਤੇ 34, ਧਾਰਾ 376 (2) (ਜੀ), ਧਾਰਾ 307 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 396,397 ਅਤੇ 398 ਦੇ ਨਾਲ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਲੱਭਤਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

6.2 ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਦੋਵਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੋਵੇਂ ਜੋ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

6.3 ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ./ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਉੱਘੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 1 ਅਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 8-ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ।

6.4 ਹੁਣ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਗਲਤੀਆਂ/ਸੁਧਾਰਾਂ/ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ/ਸੁਧਾਰ/ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਮਾਮੂਲੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ/ਗਲਤੀਆਂ/ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

6.5 ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਆਈ. ਡੀ. 1 ਉੱਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. 8 ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਤੱਥ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਫੋਟੋਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਭੁੱਲ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. 1 ਅਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. 8 ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਟੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਕੁਝ ਹੋਰ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

6.6 ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਰਾਮਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਲੁੱਟੀ ਗਈ ਹੋਰ ਵਸਤੂਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀਆਂ, ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

6.7 ਇਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਮਿਲੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਉਲਟ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

6.8 ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੀ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਿਤਾ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੈਡੀਕਲ ਸਬੂਤ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਵਿਤਾ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਤੱਥ ਸਥਾਪਤ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਉੱਤੇ ਵੀ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

6.9 ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਛੇ ਮੁਲਜਮਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 5 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਵਜੋਂ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। 3, 5 ਅਤੇ 6 ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

7. ਅਸੀਂ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

7.1 ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 395,302 ਅਤੇ 34, ਧਾਰਾ 376 (2) (ਜੀ), ਧਾਰਾ 307 ਅਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 34, ਧਾਰਾ 396,397 ਅਤੇ 398 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 395,302 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 34, ਧਾਰਾ 376 (2) (ਜੀ), ਧਾਰਾ 307 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 34, ਧਾਰਾ 396,397 ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 395 ਅਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 398 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਹੋਰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਏ1, ਏ2 ਅਤੇ ਏ4 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 376 (2) (ਜੀ) ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਏ3, ਏ5 ਅਤੇ ਏ6 ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ।

8. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਆਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦੋਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੂਲ ਦੋਸ਼ੀ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ। ਏ3, ਏ5 ਅਤੇ ਏ6 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 376 (2) (ਜੀ) ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ।

9. ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਦੋਵਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

9.1 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਘਟਨਾ 10 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਰੀਃ 30 ਰਾਤ ਦਾ ਪੀ. ਐੱਮ. ਪੀੜਤ ਅਮਰੂਦ ਦੇ ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਬੋਰਿਆਂ ਨਾਲ ਬਣੀ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਤਲ, ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਵਿਤਾ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8-ਵਿਮਲਬਾਈ ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਟ੍ਰਾਮਬਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਧੀ ਤੋਂ ਗਹਿਣੇ ਖੋਹ ਲਏ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ 3,000/- ਰੁਪਏ ਵੀ ਲੈ ਲਏ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਏ 2 ਨੇ ਸਵਿਤਾ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਝੌਂਪੜੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਟ੍ਰਾਮਬਕ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ (ਪਤਨੀ, ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਧੀ) ਨਾਲ ਅਮਰੂਦ ਦੇ ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੰਦਭਾਗੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰੰਬਕ, ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਸਵਿਤਾ, ਉਸ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਭਰਤ, ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਸੰਦੀਪ ਅਤੇ ਭੂਰਿਆ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8-ਪੁੱਤਰ ਮਨੋਜ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਮਬਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਿਮਲਬਾਈ ਬਚ ਗਏ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਪੂਰੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਕੇਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ

ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੀਆਈ ਪਰੇਡ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਸ਼ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਟ੍ਰਾਮਬਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਧੀ ਤੋਂ ਗਹਿਣੇ ਖੋਹ ਲਏ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਮਬਕ ਤੋਂ 3,000/- ਰੁਪਏ ਲੈ ਲਏ, ਪਰ ਇੱਕ ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਚਿੱਟੀ ਧਾਤ ਦੀ ਚੇਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਏ 5 ਦੀ ਮਾਂ ਭੋਜੂਬਾਈ ਅੱਪਾ ਸ਼ਿੰਦੇ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ 26.06.2003' ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੇਠਾਂ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

9.2 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਬਿਆਨ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੀਆਈ ਪਰੇਡ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਬਹੁਤ ਉੱਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਉੱਚ ਬੋਝ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. 1 ਅਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. 8 ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਵੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ' ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 13-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ-ਰਮੇਸ਼ ਸੋਨਾਵਨੇ, ਪੀਡਬਲਯੂ 12-ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਹਾਗਵਾਨੇ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦਾ ਭਤੀਜਾ, ਜੋ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ 18-ਏਸੀਪੀ ਭਾਸਕਰਰਾਓ ਧੂਸ ਦੇ ਬਿਆਨ' ਤੇ।

9.3 ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਨੇ ਟੀਆਈ ਪਰੇਡ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਏ2 ਦੀ ਪਛਾਣ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਵਿਤਾ ਨੂੰ ਝੌਂਪੜੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਪਹਿਲੀ ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ 25.07.2003 ਉੱਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਅਪਰਾਧ 5.6.2003; ਦੋਸ਼ੀ NOS ਉੱਤੇ ਹੋਇਆ। 1 ਤੋਂ 5 ਨੂੰ 23 ਅਤੇ 27 ਜੂਨ, 2003 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 50 ਦਿਨ ਅਤੇ ਏ 1 ਅਤੇ ਏ 2 ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ 33 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਵਾਰੰਟ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਯਾਨੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵੇਰਵਾ/ਵੇਰਵਾ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਏ6 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ

ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਏ6 ਲਈ ਟੀਆਈ ਪਰੇਡ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਅਧਾਰ ਹੈ, ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

9.4 ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਝੌਂਪੜੀ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੇ ਟਾਰਚਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। 30 ਪੀ. ਐਮ. ਝੌਂਪੜੀ ਬਾਰਦਾਨੇ ਦੇ ਥੈਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਤਣੇ ਅਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਤੋਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਝੌਂਪੜੀ ਲਈ ਕੋਈ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੰਚਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੈੱਡ (ਝੌਂਪੜੀ) ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ਨੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਚਾਲੂ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਬੈਟਰੀ ਦੀਆਂ ਟਾਰਚਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਟਾਰਚ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀੜ੍ਹਤਾਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੇ ਲਾਈਟਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰੋਸ਼ਨੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਬੱਲਬ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਲਈ ਬਲਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਬਾਕੀ ਘਟਨਾ ਟਾਰਚ ਲਾਈਟਾਂ ਹੇਠ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਏ ਗਏ ਕੱਪੜੇ। ਕੋਈ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਜਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਉਮਰ 17 ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਲਗਭਗ 20 ਸਾਲ ਦੇ ਸਨ। ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਕਥਿਤ ਗਵਾਹ ਵੇਖਣ ਅਤੇ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ-ਉਚਾਈ, ਵਾਲ, ਚਿਹਰੇ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਰੰਗ, ਦਾੜ੍ਹੀ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਇੱਕ ਭੁੱਲ/ਸੁਧਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹੀ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਢਾਈ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਢਾਈ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ/ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ

ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਗਲਤੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਹਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਕੈਨ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਗਲਤੀਆਂ ਮਾਮੂਲੀ ਗਲਤੀਆਂ ਹਨ। ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਕਥਿਤ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ' ਤੇ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਹਨ ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

9.5 ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਟੀਆਈ ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਵੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਟੀਆਈ ਪਰੇਡ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਟੀਆਈ ਪਰੇਡ ਨੂੰ ਦੇਰ ਨਾਲ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਥਿਤ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁੱਝ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪੀੜਤ ਮਰਾਠੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਰਾਠੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਪੀੜਤਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਮਰਾਠੀ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧੀ ਮਰਾਠੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਬਾਹਰੀ-ਗ਼ੈਰ-ਮਰਾਠੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

9.6 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਤਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਨੇ ਆਈ. ਓ. ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਹੋਰ ਨਕਲੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਡਮੀਜ਼ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜਿਸ ਨੇ ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਡਮੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 13-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਨਕਲੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਟੀਆਈ ਪਰੇਡ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

9.7 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੀਆਈ ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ (ਜੋ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਜ਼ਾ ਅਜਿਹੀ ਪਛਾਣ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ), ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ., ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟਸ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਸੀ. ਏ. ਸਬੂਤ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਅਤੇ/ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜਦੇ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਅਤੇ ਹੰਡੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਸੀ। ਅਪਰਾਧ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਬੋਤਲਾਂ, ਇੱਕ ਹੰਡੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਐਨਕਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਡੀਐਨਏ ਜਾਂ ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟਸ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ20-ਆਈਓ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਨਮੂਨੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਪੀੜਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਉੱਤੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪਯੂਬਿਕ ਵਾਲ, ਡੀ. ਐੱਨ. ਏ., ਵੀਰਜ ਜਾਂ ਖੂਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਮੂਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਨਤੀਜੇ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ।

9.8 ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਟ੍ਰਾਮਬਕ ਤੋਂ 3,000/- ਰੁਪਏ ਨਕਦ ਲਏ ਗਏ ਸਨ, ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੰਗਲਸੂਤਰ, ਡੋਰਲੀ ਅਤੇ ਈਅਰ ਟਾਪ ਲਏ ਗਏ ਸਨ; ਸਵਿਤਾ ਤੋਂ ਗਿੱਟੇ ਅਤੇ ਈਅਰ ਟਾਪ ਲਏ ਗਏ ਸਨ; ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਤੋਂ ਇੱਕ ਘੜੀ ਅਤੇ ਚੇਨ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਚੋਰੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਇੱਕ ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਚਿੱਟੀ ਧਾਤ ਦੀ ਚੇਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ 26.06.2003 ਉੱਤੇ ਏ5 ਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਪੰਚਨਾਮੇ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪੰਚਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੇਨ ਨੂੰ "30 ਲਿੰਕਾਂ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਚਿੱਟੀ ਧਾਤ ਦੀ ਚੇਨ, ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਲਿੰਕ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਤਰ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਜ਼ੀਰੋ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਚੇਨ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਫ਼ਤ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਚੇਨ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਏ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚੇਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵੇਰਵਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਚੇਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਜਾਂ ਬਰਾਮਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਚਿੱਟੀ ਧਾਤ ਦੀ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਚੇਨ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ।

9.9 ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ' ਤੇ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਜੋ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਗਵਾਹੀ ਭੌਤਿਕ ਗਲਤੀਆਂ/ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ/ਸੁਧਾਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਬਿਆਨ ਮਿਤੀ 6.6.2003 ਅਤੇ 7.6.2003 ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਘਟਨਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਬੂਤ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦੌਰਾਨ ਸੁਧਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਹਮਲੇ ਜਾਂ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਟੀ. ਆਈ. ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਸਨੇ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਢਾਈ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭੂਮਿਕਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ। ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਭਾਈਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਦੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਕਰਾਸ-ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ/ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਗੱਲ ਲੈ ਲਈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਈ. ਓ. ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਠੋਸ ਸਬੂਤ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਕੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵੀ ਉਹ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

9.10 ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਉੱਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਉਹ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ 7.6.2003 ਉੱਤੇ, ਭਾਵ, ਘਟਨਾ ਦੇ ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਪੀਡਬਲਯੂ 13-ਰਮੇਸ਼ ਸੋਨਾਵਨੇ-ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 13 ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਘੋਸ਼ਣਾ/ਬਿਆਨ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵ, ਘਟਨਾ ਦੇ ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ, ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਬਦਨਾਮ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਐਲਬਮ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਫੋਟੋ ਐਲਬਮ ਵਿੱਚੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੁਆਰਾ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ 13 ਦੁਆਰਾ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਬਦਨਾਮ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਐਲਬਮ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ

ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਬਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਰੁਖ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 13-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 13-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈਃ

"ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਪੀ. ਆਈ. ਨੇ ਮੈਨੂੰ 7.6.03 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਨਾਸਿਕ ਵਿੱਚ ਵਿਮਲਬਾਈ ਟ੍ਰੰਬਕਸਾਤੋਟੇ ਦਾ ਮਰਨ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੈਂ ਨਾਸਿਕ ਦੇ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਪੀ. ਆਈ. ਕ੍ਰਾਈਮ ਬ੍ਰਾਂਚ ਦਾ ਪੱਤਰ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਉਸ ਚਿੱਠੀ ਦੀ ਜ਼ੇਰੋਕਸ ਕਾਪੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਮੈਂ ਇਸੇ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਫਾਈਲ ਐੱਨ. ਓ. ਐੱਸ. ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 70, 76, 80 ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਔਰਤ ਉਸ ਫਾਈਲ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਫਾਈਲਾਂ ਉਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਔਰਤ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨਾਂ ਫਾਈਲਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ 4 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਗਵਾਹ ਸਵੈਇੱਛੁਕ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਕਿ ਔਰਤ ਬਹੁਤ ਡਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਚਾਰ ਤਸਵੀਰਾਂ ਫਾਈਲ No.80 ਤੋਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰਾਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਨਾਮ ਲਿਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ 1 ਹਨ। ਗੌਤਮ ਹਰੀ ਕਾਲੇ, ਆਰ/ਓ ਜਪਵਾੜੀ ਸ਼ਿਵ, ਟੀ. ਕਿਊ. ਨਵਾਸਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਹਿਮਦਨਗਰ, 2.

ਸ਼ਿਵਾਜੀ @ਸ਼ਿਵਲਿਆ ਭੋਸਲੇ ਪੁੱਤਰ ਤਰਵੰਦ ਮੁਕਤਪੁਰ ਸ਼ਿਵਾਰ, ਟੀ. ਕਿਊ. ਨੇਵਾਸਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ-ਅਹਿਮਦਨਗਰ 3. ਖੰਡਿਆ ਰਾਮ ਚਵਾਨ ਪੁੱਤਰ ਭੇਂਦਲਾ ਸ਼ਿਵਾਰ, ਟੀ. ਕਿਊ. ਗੰਗਾਪੁਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਔਰੰਗਾਬਾਦ, 4. ਸੁਰੇਸ਼ ਸੀਤਾਰਾਮ ਕਾਲੇ, ਪੁੱਤਰ ਕਾਸਰਕਾਡਾ, ਕਾਰਖਾਨਾ ਸ਼ਿਵਰ, ਟੀ. ਕਿਊ. ਅਸ਼ਟੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ. ਬੀਡ. ਔਰਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ 3,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਔਰਤ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਔਰਤ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਔਰਤ ਦੀ ਡਾ. ਯੁਵਰਾਜ ਪਵਾਰ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿ ਉਹ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਚੇਤੰਨ ਸੀ। ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਔਰਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਗੱਲ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆ ਗਈ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਬਿਆਨ ਉਸ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ

ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਉਸ ਬਿਆਨ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਖ਼ੁਦ ਉਸ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਔਰਤ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਮੈਡੀਕਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੇਰੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਾਂ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਔਰਤ ਡਰੀ ਹੋਈ ਸੀ (ਐਲਡੀ. ਏ. ਪੀ. ਪੀ. ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਨੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਔਰਤ ਡਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹਾ ਸਵਾਲ ਕਰਾਸ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ)। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਨੋਟਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਔਰਤ ਡਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। "

9.11 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ/ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਸਹੀ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਦੋਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 13-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ 13 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਕੁੱਲ 4 ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਪਦਾਰਥਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵੀ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

9.12 ਹੋਰ ਵੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ/ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੀਡਬਲਯੂ 13-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਬਦਨਾਮ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਐਲਬਮ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 13 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੁਆਰਾ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਕਦੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

10. ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੱਚੀ ਜਾਂਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਤੇ 21 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਰਤੱਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਕਿ ਜਾਂਚ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਖਰਕਾਰ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ।

10.1 ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਮਿਲੇ, ਇਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕਰਤੱਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਆਂ ਕਾਇਮ ਰਹੇ। ਇਹ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇ ਕਿ ਹਰ ਜਾਂਚ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਥਾਪਿਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੰਗਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਹ Cr.PC ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

10.2 ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇ। ਭਾਰਤੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕੁਝ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੱਚੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਤੋਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਿਤ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂਚ ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਨਿਰਪੱਖ, ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 20 ਅਤੇ 21 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਅਨੁਕੂਲ ਹਨ।

10.3 ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ. ਕੇ. ਸ਼ਸ਼ੀਕਲਾ ਬਨਾਮ ਸ਼ਸ਼ੀਕਲਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ (2012) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 771 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਹੈ ਸਿਰਫ਼ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 173 (5)

ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹਰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉੱਤੇ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਦੋ ਸੈੱਟਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

10.4 ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਰਿਆ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1965 ਐਸ. ਸੀ. 328 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੂਤ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਾ ਕਰੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੇ, ਪਰ ਚੋਣ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ। ਗਵਾਹ ਬਾਕਸ. ਇਹ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਵਾਪਸ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਕਥਿਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

10.5 ਕਤਲ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕੀ ਕੰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਜਲਦੀ, ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

10.6 ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ/ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਲੁਕਾਏ ਬਿਨਾਂ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇ, ਜੋ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤਮ ਉਦੇਸ਼ ਹੱਕ ਜਾਂ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।.

11. ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ

ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਪੀਡਬਲਯੂ 13-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 8-ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਪੀਡਬਲਯੂ 13-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਦਨਾਮ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਐਲਬਮ ਤੋਂ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਹੀ ਤੱਥ ਦੱਸਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 13-ਰਮੇਸ਼ ਸੋਨਾਵਨੇ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਉਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਟੀਆਈ ਪਰੇਡ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।

11.1 ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਵੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥ ਨੂੰ ਲੁਕਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 7 ਤੋਂ 8 ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੀ ਡਬਲਯੂ 12-ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਹਾਗਵਾਨੇ-ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ' ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੀ ਡਬਲਯੂ 1 ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹਮਲਾਵਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, PW1 ਅਤੇ PW8 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ A ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ

ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 7 ਤੋਂ 8 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਨੇ ਬਦਨਾਮ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਐਲਬਮ ਵਿੱਚੋਂ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੁਆਰਾ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 8 ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 12 ਵਿਅਕਤੀ/ਹਮਲਾਵਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਕੇਸ ਕਿ 7-8 ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ, ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਵੀ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਬਦਨਾਮ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਐਲਬਮ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਕੁਝ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੁਆਰਾ 7.6.2003, ਭਾਵ ਘਟਨਾ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ

ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡੇਢ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਵਾਰੰਟ 'ਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਜਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਏ6 ਨੂੰ ਡੇਢ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਵਰਗ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ ਕਬੀਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਗਰੀਬ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਝੂਠੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਮ ਘਟਨਾ ਹੈ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 8 ਦੁਆਰਾ 7.6.2003' ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 20 ਅਤੇ 21 ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

12. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਬਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

13. ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ/ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨਾਲ ਵੀ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਖੇ ਕਿ ਅਸਲ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥ ਵੱਲ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ/ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ/ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 8 ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ. ਡੀ. 1 ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਣਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਦਾ ਲਾਭ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੁਆਰਾ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੁਆਰਾ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਨ-ਛੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ,

ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪੀਡਬਲਯੂ 13 ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹੈ।

14. ਹੁਣ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ਗੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ, ਬਲਕਿ ਢੁਕਵਾਂ ਮੁਆਵਜਾ ਦੇਣ ਦਾ, ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਤੇ 21 ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 8 ਦੁਆਰਾ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਖਾਨਾਬਦੋਸ਼ ਕਬੀਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਪਿਛਲੇ 16 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਛੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਏ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾਬਾਲਗ ਹੋਣਾ। ਇੱਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ, Dr.Ashit ਸੇਠ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ-ਅੰਕੁਸ਼ ਮਾਰੂਤੀ ਸ਼ਿੰਦੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨਾਬਾਲਗ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਪ-ਮਨੁੱਖੀ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੀਮਤ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਡਰ ਨਾਲ ਇਕਾਂਤਵਾਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ। ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੈਦੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਿਰੰਤਰ ਤਣਾਅ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਡਰ ਵਿੱਚ ਰਹੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੈਰੋਲ, ਫਰਲੋਨ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਨਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਜੋ 25-30 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਨ (ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਬਾਲਗ ਸੀ) ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਕੀਮਤੀ ਸਾਲ ਗੁਆ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੁੱਖ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਡੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਉੱਤੇ, ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪਛਾਣ ਉੱਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਆਵਜਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

15. ਮੌਜੂਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ

ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ8 ਦੁਆਰਾ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਸਲ ਅਪਰਾਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਪੜ੍ਹਾਅ ਉੱਤੇ, ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਿਸ਼ਨਭਾਈ (2014) 5 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 108 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 22 ਅਤੇ 23 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨਃ

“22. ਹਰੇਕ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਰ ਬਰੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਵਿਧੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂਚ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਆਪਣੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਜੂਨੀਅਰ ਜਾਂਚ/ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਕੋਰਸ-ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਜਾਂਚ/ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਰਿਫਰੈਸ਼ਰ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਕੋਰਸ-ਸਮੱਗਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਉਸੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ (ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ/ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ), ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਰਸ-ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਉਪਰੋਕਤ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲਾਨਾ ਤਾਜ਼ਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉੱਭਰ ਰਹੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸਾਧਨ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਅਸਫਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਤਜ਼ਰਬਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਜਾਂਚ/ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਲਈ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

23. ਬਰੀ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉੱਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂਚ/ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ) ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਗਲਤੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ਯੋਗ ਸੀ। ਹਰੇਕ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੰਗਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦੀ ਦੋਸ਼ੀਤਾ' ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲਈ ਵੀ ਮਜਬੂਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਝੱਲ ਰਹੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸੀਂ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂਚ/ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਿਆਰ ਕਰੇ। ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਗਲਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੰਨੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉੱਪਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਵਿਧੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰਤਾ ਲਿਆਏਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋਵੇ। ਤੁਰੰਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ 6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ”

15.1 ਕਤਲ ਅਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕੀ ਕੰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸ਼ਨਭਾਈ (ਉਪਰੋਕ੍ਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਸਰਾਸਰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਗਲਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਅਸਲ ਅਪਰਾਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਇਹ ਕੇਸ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅੱਜ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

16. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ

ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਨਾ ਪਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਏ 3, ਏ 5 ਅਤੇ ਏ 6 ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

17. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 (8) ਤਹਿਤ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ- ਇੱਕ ਜ਼ਖਮੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ 7.6.2003 ਬਦਨਾਮ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਦੀ ਐਲਬਮ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ, ਭਾਵ, ਘਟਨਾ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪੀਡਬਲਯੂ 13 ਦੁਆਰਾ 7.6.2003 ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੀਡਬਲਯੂ 8 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਸਲ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਮਿਲੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate